

Ny språklitteratur

Publikationer från språknämnderna

Kielikello, finska språkbyråns tidskrift, har som tidigare utkommit med fyra nummer.

Nummer ett av tidskriften innehåller bl.a. en presentation av det stora finska grammatikprojekt som utförs i samarbete mellan Forskningscentralen för det inhemska språken, Helsingfors universitet och Finlands Akademi. Grammatikprojektet presenteras av *Tarja Riitta Heinonen* och *Vesa Koivisto*. I det andra numret av tidskriften ingår Forskningscentralen för de inhemska språkens språkpolitiska program och en diskussion kring frågan om Finland behöver en nationell språkpolitik. I artikeln dras bl.a. paralleller till Svenska språknämndens språkpolitiska program. I samma nummer av tidskriften diskuteras också namnfrågor; *Sirkka Paikkala* skriver om nya finländska landskapsnamn, *Sami Suviranta* om hur de svenska landskapsnamnen skall återges på finska och *Sara Welin* om inbyggarebeteckningar bildade till kommunnamn. Det tredje numret är ägnat åt skrivregler. Reglerna är sammanställda av *Sari Maa-mies*. Det sista numret år 1998 är samtidigt tidskriftens 30-årsjubileumsnummer. Tidskriften innehåller bl.a. artiklar om myndigheternas språk, skrivna av *Pirjo Hiidenmaa* och *Vesa Heikkinen*. Nyord och språkfrågor ingår också.

Kieliviesti, Sverigefinska språknämndens tidskrift, har utkommit planenligt med fyra nummer.

I årets första nummer skriver *Liisa Pihlajamaa* om minoritetsspråkskommitténs betänkande, som då var ute på remiss. *Hannele Ennab* beskriver hur man i Järfälla kommun stöder förskolebarnen i deras utveckling mot tvåspråkighet och hur en arbetsdag kan se ut för en hemspråkslärare i förskolan. *Matti J. Korhonen* berättar om sina intryck från språknämndens språkvårdsseminarium. Numret innehåller även två svenskfinska ordlistor: den ena över vintersportsgrenar sammanställd

Ny språklitteratur

av *Hannele Ennab* och den andra över nordiska träd och buskar sammanställd av *Margaretha Terner*. I nummer två skriver *Sirkka Paikkala* om de nya landskaps- och länsnamnen i Finland. Artikeln innehåller även de officiella svenska namnen. *Marja Riih * granskar i sin artikel fil. dr Erkki Vallenius avhandling om sverigefinnarna i skönlitteraturen. *Tuija Määttä* skriver om den passiva användningen av perfektparticip. *Hannele Ennab* har sammanställt en svensk-finsk ordlista över termer som förekommer i valrörelsen och *Margaretha Terner*  ver begrepp inom hjärnans anatomi. *Paula Ehrnebo* anmäler femte upplagan av Utrikes Namnbok. Tredje numret innehåller en svensk-finsk f gelordlista sammanställt av *Paula Ehrnebo* och *Margaretha Terner*. *Paula Ehrnebo* recenserar antologin *Mer än ett språk*. En antologi om två- och trespr kighet i norra Sverige. *Raija Kangassalo* skriver om de olika registren i sverigefinnarnas modersmål. Hon poängterar vikten av att sverigefinska elever lär sig flera av dessa. *Hannele Ennab* har sammanställt en ordlista som innehåller ord och uttryck inom daghemsverksamheten. I det fjärde numret berättar *Vuokko M ntynen-Karlsson* om sina erfarenheter som hemspråkslärare i finska i svenska grundskolor och *Liisa Anjum* om sina erfarenheter som invandrarredakt r vid olika tidningar i Sverige. Detta nummer innehåller även en svensk-finsk ordlista över vanliga barnsjukdomar sammanställt av *Margaretha Terner*. Tre av årets nummer innehåller dessutom den populära spalten Frågor och svar.

LexicoNordica 5. Nordisk forening for leksikografi i samarbeid med Nordisk språkråd. Red. Henning Bergenholtz og Sven-Göran Malmgren: Oslo 1998. 291 sidor.

Temat för detta nummer  r alla former av fackordb cker (facklexikon, termlistor, termglossarer, termbanker o.s.v.), såväl enspråkiga som flerspråkiga, såväl kulturneutrala (t.ex. tekniska ordböcker) som kulturbundna (t.ex. exempel juridiska ordböcker).

Málfregnir (Språknytt) den isländska språknämndens tidskrift har under 1998 utkommit med två nummer, nr 15 och nr 16.

I nr 15 skriver *Kristján Árnason* om översättningsstudier och konsten att översätta, *Ástraður Eysteinnsson* om översättning, utbildning och ordförråd, *Veturliði Óskarsson* utreder hur man hitta bättre isländska ordformer för lånorden *möls* och *mölsa* (efter eng. *mulch*) som avser täckning av mark med kompostmaterial, *Dóra Hafsteinsdóttir* presenterar den isländska ordbanken, en engelsk-isländsk matematisk ordlista anmäls och vidare finns en kommentarer från språknämnden om ett förslag till en lag om varumärken; I nr 16 skriver *Ari Páll Kristinsson* om uttrycksmedel och förebild, om språket i radio och tv, *Guðríður Haraldsdóttir* och *Pétur Arason* m.fl. journalist-studerande redogör för en undersökning av språkbruket på olika isländska radiostationer, *Baldur Jónsson* skriver om benämningen för musikinstrumentet dragspel (da. *harmonika*) i isländskan, och *Veturliði Óskarsson* funderar över vad *jonglera* (eng. *juggle*) skall heta på isländska. Numret avslutas med en lista med nyord.

Nyt fra Sprognævnet. 1998 nr. 1–4. 16 s. + 16 s. + 16 s. + 16 s.

Hvert nummer indeholder et udvalg af sproglige spørgsmål til nævnet, bogomtaler og artikler om sproglige forhold. Årgangens artikler er *Else Bojsen*: Godt ord igen! *Allan Karker*: Endsige (HISTORIEN OM ET ORD), *Thorsten Andersson*: Aa's plads i alfabetet, plus: Svar fra Sprognævnet (nr. 1), *Erik Hansen*: Ingen logik? *Birgitta Lindgren*: Nordiska språkrådet, *Margrethe Heidemann Andersen*: Lidt om bandeord, eder og kraftudtryk (nr. 2), *Pernille Frost*: Halvfemsernes sprogstrid – om politisk korrekthet, *Anita Maj Ågerup*: *Andel i* eller *andel af?* (nr. 3), *Vibeke Sandersen*: Om *-s* eller ingenting i toleddede navne (nr. 4).

Språkbruk, den finlandssvenska språkvårdens tidskrift, har som tidigare utkommit med fyra nummer.

Ny språklitteratur

I det första numret av tidskriften diskuterar *Lars Melin* användningen av grafiska uttrycksmedel och den aktuella normförvirringen som råder vid desktop publishing. *Mickel Grönroos* skriver om hur textkorporusar är uppbyggda och hur de kan användas. I samma nummer av tidskriften ingår också en intervju med författaren *Bo Carpelan* om översättning av skönlitteratur. Artikeln är skriven av *Marit Lindqvist*. Dessutom ingår en kort presentation av ett språkvårdsprojekt på Hufvudstadsbladet, skriven av *Barbro Teir*. I det andra numret av tidskriften skriver *Birger Liljestrand* om finlandssvenskt tidningsspråk, *Maria Fremer* om *ni* och *du* som tilltalsform och *Mikael Reuter* om uttal av finlandssvenska efternamn. I samma nummer ingår också en recension av *Kenneth D. McRaes* bok *Conflict and Compromise in Multilingual Societies* som handlar om språkförhållandena i Finland. Recensionen är skriven av *Mikael Reuter*. Nummer tre av tidskriften domineras av ordbokspresentationer. Numret innehåller bl.a. en artikel om den tolfte upplagan av Svenska Akademiens ordlista. Här berättar *Martin Gellerstam*, som varit redaktör för SAOL 12, hur den nya upplagan utformats och hur den skiljer sig från tidigare upplagor. I samma nummer ingår också en presentation av Nationalencyklopedins ordbok på cd-rom, skriven av *Nina Martola* samt *Ilse Cantells* och *Eva Oravas* artikel om uppdateringen av Stora finsk-svenska ordboken. Temat för det sista numret av tidskriften är översättning. *Tapani Suominen* skriver om omöjligheten att översätta, *Lars Wolin* om svenskan som ett översättningspråk och *Susann Uggeldahl* om översättningsverksamhet på en kommun.

Alla nummer innehåller språkfrågor i urval och anmälningar av nyutkommen litteratur.

Språkkurieren er et lite meldingsblad som Norsk språkråd gir ut i fire nummer i året med et opplag på 5 500, i første rekke for journalister. Hensikten med bladet er å styrke skriftnormene i norsk slik at avisspråket blir bedre.

Språknytt, meldingsbladet för Norsk språkråd, kom i 1998 ut med fire nummer, slik det pleier å gjøre. Hvert nummer er vanligvis på 20 sider. Opplaget er på 24 000 eksemplarer.

I nummer 1: Ny læreboknormal for nynorsk av *Jan Faarlund*, Rettskrivingsreformer i nynorsk i dette hundreåret av *Lars S. Vikør*, Norsk mediespråk av *Thore Roksvold*, Om "Norsk referansegrammatikk og morfemet" av *Svein Lie*, Nordiska språkrådet av *Birgitta Lindgren*, Mer om *sisten* av *Sverre Klouman* og Hvilken språkopplæring fikk *Henrik Wergeland*? av *Yngvar Ustvedt*. I nummer 2: Mållova – status og tiltak av *Jon Grepstad*, Når språket skaper problemer. Om informasjonskløfter og språkkløfter av *Helge Omdal*, Praat je Nederlands? av *Arne Torp*, Om dialektane våre av *Kjell Venås*, Meir om *bauletton* av *Svein Nestor* og Jemen eller Yemen – åssen skriver vi utenlandske geografiske navn? av *Vigleik Leira*. Nummer 3: Hva er språkteknologi? Utfordringar for norsk – bokmål og nynorsk av *Jostein Helland Hauge*, EUROMAP av *Kolbjørn Heggstad*, Stadnamnormering – ein kime til konflikhtar av *Terje Larsen*, Språk, kjønn og likestilling av *Ruth Vatvedt Fjeld* og Ordbok over trøndermåla av *Kristoffer Kruken*. Nummer 4: Språkteknologi som kulturforsvar av *Kåre Lilleholt*, Språkteknologi i Norge av *Torbjørn Nordgård*, Blir norsk gresk for språkteknologien? av *Torbjørn Svendsen*, Hva bør en språkteknologisk satsing inneholde? av *Helge Dyvik* og Om formene *menner, born* og *augo* i læreboknormalen av *Andreas Bjørkum*.

Hvert nummer inneholder dessuten en fast spalte "Grammatikkbiten", skrevet av *Jan Terje Faarlund*, og en nyordsspalte redigert av *Vigleik Leira*.

Språkvård, Svenska språknämndens tidskrift har som tidligere utkommit med fyra nummer.

I nummer 1 återges föredragen från en konferens om grafisk utformning kontra språkriktighet anordnad av Språkvårdsgruppen: *Catharina Grünbaum*: Grafiska hyss – ett fall för språkvården, *Mats Mobärg*: Om gestalttext, *Lars Melin*: DTP – kampen om normer, *John Bark*: Kan formen väga tyngre än

Ny språklitteratur

språket?, videra finns där en debattartikel om godtyckliga dateringar i Nationalencyklopedins ordbok. I nummer 2 återges Svenska språknämndens förslag till handlingsprogram för att främja svenska språket, *Lena Rogström* skriver om idrotten som inkörspport för engelska lånord, *Benjamin Lyngfelt* behandlar beteckningar som *låtsas-*, *extra-* och *plastpappa* och andra för att ange nya familjeförhållanden som uppstår genom omgiften m.m. (vilken gav upphov till flera insändare i följande nummer), *Lena Moberg* presenterar en lista med nyord i svenska och Börje Isaksson talar om floskler i näringslivet. I nummer 3 går *Anna-Lena Göransson* igenom hur vuxna skriver, *Margaretha Terner* berättar om hur hon använder skrivhjälpsprogrammet Skribent, *Sven-Göran Malmgren* recenserar Bertil Moldes "Mera svenska i dag", *Paula Ehrnebo* recenserar antologin "Mer än ett språk. En antologi om två- och trespråkighet i norra Sverige" och *Per Amnestål* beskriver sina erfarenheter från många års arbete med språkutbildning på tidningsredaktioner. I nummer 4 redogör *Gustav Korlén* för den tyska rättstavningsreformen och den heta debatten som följt på den, *Margareta Westman* recenserar den 12:e upplagan av Svenska Akademiens ordlista, *Ulla Clausén* behandlar två böcker om metaforer – Mall Stålhammar: "Metaforeernas mönster" och Anna Hallström & Urban Östberg: "Svår svenska", *Sigurd Fries* presenterar Thomas Karlsson: "Förteckning över svenska kärleväxter" och Svenska Botaniska Föreningens stora terminologiarbete och *Ola Karlsson* redogör för Svenska datatermgruppens arbete och principer.

Dessutom innehåller numren också insändare, kortare anmälningar av nykommen litteratur samt en avdelning för frågor och svar.

Statsspråk er et meldingsblad som Norsk språkråd gir ut for å bedre språket i statsadministrasjonen. Bladet kommer med fire nummer i året og har et opplag på 18 500.

Danmark

Vibeke Sandersen

Danske Folkemål. 40. bind. Udgivet af Institut for Dansk Dialektforskning, Københavns Universitet. C.A. Reitzels Forlag, København 1998. 145 s.

Bindet indeholder følgende afhandlinger: *Jann Scheuer*: En kritisk oversigt over diskursanalyser af interview. Afhandlingen tager afsæt i konversationsanalysen der konfronteres med Gumperz' fokus på kultursammenstødet. Herefter følger en gennemgang af 80'ernes og 90'ernes forskning i sprog og køn; afhandlingen slutter med en fokusering på jobsamtaler, hvortil forfatteren selv har ydet et bidrag med sin ph.d.-afhandling. *Finn Køster*: "Da jokket vi med Fyns Tidende". Om den nye regionale præteritum i fynsk. Afhandlingen påviser at den "nye" præteritum på *-et* kan være af ældre dato på Fyn. *Bent Jul Nielsen*: Talesprogsvariationen i Århus – en sociolingvistisk redegørelse og en sammenligning med sproget i Odder. Denne empiriske undersøgelse sammenligner sproget i en stor by med sproget i en lille by inden for samme geografiske område. Dens hovedresultater er at de sproglige variationsmønstre i Århus og Odder er nogenlunde ensartede, og at forskellighederne kan skyldes en tidsforskydning. Et regionalt talesprog skulle herefter have gode chancer for at overleve i Århus, som næppe heller er noget sprogligt innovationscenter. Fornyelerne kommer fra København. *Karen Margrethe Pedersen*: Metaforer som identitetsmarkører, påviser at når bagenkopperne på Langeland bruger maritime metaforer, så bruger de dem ikke blot som ornament, men først og fremmest til at markere deres identitet som søfolk og fiskere. Til slut gøres der den tilføjelse at dialekten bruges som identitetsmarkør, og det nævnes at man andre steder på øerne kan finde eksempler på at fisker- og sømandssprog adskiller sig kvalitativt fra det omgivende bondesprog.

Ny språklitteratur

Danske Studier 1998. C.A. Reitzels Forlag, København 1998. 211 s.

Blandt bindets store artikler bør særlig fremhæves *Marita Akhøj Nielsen*: Poul Lindegård Hjorth 24. juli 1927–21. maj 1998, en nekrolog der gennemgår alle aspekter af Poul Lindegård Hjorths videnskabelige karriere og produktion. Desuden er der *Hans Basbøll*: Nyt om stødet i moderne rigsdansk – om samspillet mellem lydstrukturer og ordgrammatik. I afhandlingen opstilles en model for ordstruktur baseret på systematisk graderet produktivitet af endelser. Endelig må omtales *Jørgen Schack*: Betydning og reference. Om varemærker og deres relation til kategorierne proprium og appellativ. Dette nye forskningsbidrag konkluderer at varemærkerne i alle relevante henseender mere opfører sig som appellativer end som proprier.

Det vigtigste Fag. Modersmål-Selskabets årbog 1997. C.A. Reitzels Forlag, København 1997. 127 s.

Den foreliggende årgang af Modersmål-Selskabets årbog er en debatbog om faget dansk i folkeskolen. Den indeholder en række indlæg af politikere, erhvervsfolk, pædagoger og fagfolk. Forrest står tidligere undervisningsminister *Bertel Haarders*: Det vigtigste fag – en national tragedie, hvis pessimistiske holdning er fremkaldt af at danske 9-årige børn ved en international læseundersøgelse var placeret blandt de nederste mht. læsefærdighed. Samme kritiske holdning til den danske folkeskole møder man i indlæggene fra erhvervslivet, mens fagfolkene ser mere nuanceret på fagets status, således lektor ved Danmarks Lærerhøjskole *Birte Sørensen*: Dansk – et fag i krise eller udvikling? *Carsten Elbro*: Gå lige til sagen – om sprog-pædagogik i læseundervisningen, giver anvisning på hvorledes læreren kan gå direkte til undervisningen i bogstaver og lyde uden at trætte eleverne, og retorikeren *Peder Skyum-Nielsen*: Læreren selv, opstiller syv bud som sprogbrugeren og den sproglige rådgiver bør følge: ethos, logos, balanceret pathos, paraverbal og verbal praksis.

Durme Van, Karen & Schøsler, Lene (ed.): Studies in Valency IV. Valency and Verb Typology. RASK Supplement Vol. 8. Odense University Press, Odense 1998. 205 s.

Dette bind består af en række artikler af forskellige forfattere. Ud over udgiverens introduktion: *Valency and Verb Typology*, er der under en dansksproglig synsvinkel især grund til at fremhæve: *Knud Troels Thomsen: A Typology of Danish Simplex Verb Constructions*, *Per Anker Jensen og Carl Vikner: The Double Nature of the Verb have* og *Ljudmila Lokshanova: Halbgrammatikalisierte biverbale Verbindungen im Dänischen*.

Faber, Dorrit og Sørensen, Finn (ed.): From Words to Utterances in LSP. Copenhagen Studies in Language 20, Handelshøjskolen i København, Det Erhvervsproglige Fakultet, Samfundslitteratur, Frederiksberg 1997. 148 s.

Bindet offentliggør resultater fra det såkaldte *Fagling*-projekt (sammensat af førsteled af ordene *fagsprog* og *lingvistik*). Af artiklerne er der under en dansksproglig synsvinkel især grund til at nævne *Irène Baron og Michael Herslund: Place and Sub-Place: Locative Specifications in have-clauses* og *Elisabet Engdahl: Scandinavian Relatives Revisited*.

Familie- og Arbejdsmarkedsdirektoratet, Direktionssekretariatet: Skriv klart! Familie- og Arbejdsmarkedsdirektoratet, 4. kontor, Bernstorffsgade 17, 1592 København V, 1998. 26 s.

Denne pjece er henvendt til de ansatte i Familie- og Arbejdsmarkedsdirektoratet som koncipierer brevene til borgerne. Baggrunden for den er at det er blevet konstateret at læserne finder at breve fra kommunen er vanskelige at forstå. De vigtigste råd koncipisterne får, er at gå lige til sagen, at udtrykke sig enkelt, at undgå papirord, forkortelser og standardtekster.

Garde, Anna, Jarvad, Pia og Thomsen, K.T. (red.): Elefant – se også myg. Festskrift til Jens Axelsen. Gyldendal, København 1998. 220 s.

Ny språklitteratur

Af festskriftets artikler kan nævnes *Peter Harder*: Lidt om få og blive i dansk, *Arne Hamburger*: Vågne ordbøger fra og til dansk, *Jens Rasmussen*: Artikelstruktur for præpositioner, *Pia Jarvad*: Pseudolån fra engelsk, *Jørn Lund*: Sprogørets velsignelser og *Bente og Henrik Holmberg*: Chatté, simre, surfe – og andre engelske verber i dansk.

Gimbel, J., Hetmar, T., Holmen, A., Jørgensen, J.N. (eds.): Portraits. Denmark and its Linguistic Minorities Seen in an International Perspective with Special Emphasis on Grade School Education of Bilingual Children. Copenhagen Studies in Bilingualism 28 Royal Danish School of Educational Studies, Copenhagen 1997.

Hæftet indeholder 4 artikler, der skildrer forholdet til det danske samfund med indvandrernes øjne. Der kan være særlig grund til at fremhæve *Shelley Taylor*: 'If seven year-old children could ...': Danish Submersion Viewed from the Outside og *Brett Thomas*: Policy and Practice: An analysis of Denmark's recent policies towards multi-cultural literacy education and the implications at two schools.

Grønnum, Nina: Fonetik og Fonologi. Almen og Dansk. Akademisk Forlag, København 1998. 391 s.

Bogen, der består af 20 kapitler, er en lærebog beregnet på bacheloruddannelsen i lingvistik. Den har også bud til audiologopæder og dansklærere. Fremstillingen falder i to afdelinger: en almen fonologi og fonetik og en dansk fonologi. Efter en indledning der forklarer forholdet mellem den mere abstrakte fonologiske og den konkrete fonetiske synsvinkel på sprog, følger kapitler om disse videnskabers grundbegreber, først fonologiens. Kapitlerne om fonetikken behandler først vokaler og konsonanter som elementer, dernæst følger et kapitel om sammenhængende tale. Afdelingen slutter med en almenprodi.

Den danske fonologi omfatter kapitler om stødet, om tryk og længde og om stavelsen. Dette kapitel behandler problemet om

stavelsesgrænser, stavelsesstrukturen i dansk og modstiller en strukturalistisk og en morfologisk baseret fonologi. Dernæst er der kapitler om vokaler, diftonger og konsonanter og et kapitel om nyere udviklinger inden for dansk fonologi; det behandler især vokalforlængelser og -åbninger pga. r-påvirkning i lav-københavnsk. Et kapitel omhandler de grundlæggende strukturer i dansk intonation. Bogen slutter med to kapitler med mere overordnede betragtninger, ét om fonologiske systemer og processer og ét om distinktive træk.

Hansen, Erik og Lund, Jørn (red.): Det er korrekt. Dansk Retskrivning 1948–1998. Dansk Sprognævns Skrifter 27. Hans Reitzels Forlag, København 1998. 155 s.

Med denne samling af handlinger har Dansk Sprognævn markeret 50-året for retskrivningsreformen 1948. *Henrik Galberg Jacobsen*: 1948-reformen – og før og efter, placerer 1948-reformen i sin historiske kontekst, *Jørn Lund*: Efter 1948, gennemgår en række aktuelle staveproblemer, hvoraf en del er blevet accentueret af at afstanden mellem tale og skrift siden 1948 er blevet større. *Erik Hansen*: Uløste og uløselige retskrivningsproblemer, anlægger et helhedssyn på redigeringen af Retskrivningsordbogen. *Arne Hamburger*: Å på sin rette plads, beskriver den komplicerede historie om bogstavet å's placering. *Bent Jørgensen*: Stednavne og personnavne under retskrivningsreformen, skriver om problemerne med stavning af danske navne, fx *Aa* over for *Å* og *ks* over for *x*. *Niels Davidsen-Nielsen*: Fordanskning af engelske låneord – Kan det nytte? diskuterer problemerne med stavningen af fremmedord, specielt engelske. *Allan Karker*: Det nordiske argument i dansk retskrivning, viser hvordan hensynet til norsk og svensk har påvirket ideerne om retskrivning og retskrivningen selv. *Lars Brink* skriver i artiklen: Onomatopoietika – når udtalen maler betydningen, om lydordene, der indtil Retskrivningsordbogen 1986 regnedes for udråbsord. Han definerer ordklassen og giver en fonetisk-semantisk beskrivelse af en række lydord i dansk. *Erik Mogensen*: Ballade hos naboen, runder samlingen af med

Ny språklitteratur

en skildring af retskrivningsdebatten i Tyskland, der er affødt af den tyske ortografiske reform 1996.

Hansen, Erik og Rask, Kirsten: Sætning, komma – kommasætning. Dansk Sprognævns Skrifter 26. Hans Reitzels Forlag, København 1998. 46 s.

Forudsætningen for at håndtere det nye komma er at man kender forskel på helsætning og ledsætning. Derfor tager denne bog afsæt i sætningsbegrebet. Den er beregnet både til undervisning og selvstudium. Derfor indeholder bogen ikke blot mange øvelser, men der er også facitlidste bag i bogen. Med bogen følger en øvelsesdiskette til pc.

Hermes. Tidsskrift for Sprogforskning. 20-1998 og 21-1998. Redigeret af Hennig Bergenholtz mfl.. Udgivet af det Erhvervs-sproglige Fakultet, Handelshøjskolen i Århus. 287 s- + 237 s.

Af indholdet i de to sidste numre af tidsskriftet kan nævnes: *Lita Lundquist: Mere fugl end fisk.* Sproglige ligheder og forskelle bag typologisering af tekster, *Hennig Bergenholtz: Center for Leksikografi,* *Ole Lauridsen: Handelsordbøger (20), Torben Thrane: Nominaler, nominaliseringer og semantisk kompleksitet,* *Hennig Bergenholtz: Variantangivelser i en dansk produktionsordbog ud fra eksempler med fleksionsangivelser i Retskrivningsordbogen,* *Helle Eskesen & Hanne Fuglsang: Kolon: den oversete konnektor,* *Pia Jarvad: Knud Sørensen: A Dictionary of Anglicisms in Danish. Historisk-Filosofiske Skrifter 18. Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab. København: Munksgaard 1997 (21).*

Hougaard, Christian: Slangdannelsens Principper. Polsk overfor dansk (med norsk). Odense Universitetsforlag, Odense 1997. 131 s.

Afhandlingen er en redegørelse for slangstrukturen i dansk og polsk. Opmærksomheden er koncentreret om ligheder og paralleller, så spørgsmålet om leksikalske enheder går igen og om samme leksikalske materiale bruges, betragtes som sekundært.

Undersøgelsen bygger på Tone Trytis Norsk slang, Oslo 1984, hvis ordning af stoffet er taget til mønster.

Jensen, Leif Becker: Kancellistil eller Anders And-sprog? Roskilde Universitetsforlag, Rosenørns Allé 9–11, 1970 Frederiksberg C, 2. udg., 1998. 165 s.

Denne bog er en undersøgelse af moderne forvaltningssprog. Den falder i seks kapitler: først gives et eksempel på moderne forvaltningssprog, dernæst er der et kapitel om afkodningsniveauerne sprog, bevidsthed og institution, herefter følger et kapitel om den historiske dimension, et om den stilistiske og sproglige dimension, et der behandler det kommunikative aspekt og endelig et om den rådgivningsmæssige side af sagen. Bogen afrundes med en fyldig litteraturliste.

Jørgensen, Peter Stray: Klart sprog i universitetsopgaver. Samfundslitteratur, København 1998. 53 s.

Hæftet, der er ment som en hjælp til de studerende under udarbejdelsen af deres opgaver, udstikker i 10 konkrete råd retningslinjer for hvordan man skriver klart i opgaver, dvs. hensigtsmæssigt, funktionelt og effektivt.

Lykke-Olesen, Peter og Schmidt, Peter: Den lille sproglære(r). Dansk lærerforening 1998. 152 s.

Bogen henvender sig til dansklærere og lærerstuderende. Det er en udvidet grammatikbog, der indeholder den basale viden om dansk sprog i bred forstand. Kap. 1 omhandler således sprogets udvikling og funktioner, kap. 2 er en redegørelse for samspillet mellem de basale sproglige elementer. De følgende kapitler indeholder betydningslære, fonetik og grammatik. Bogen afsluttes med et kapitel om de sproglige ændringer: nye ord og betydningsændringer, dialekter og rigsdansk, regionalsprog og socialt betingede sprogforskelle og et kapitel der sammenfatter de karakteristiske danske sprogtræk mhp. andetsprogstilegnelsen.

Ny sprogklitteratur

Mål & Mæle. 21. årgang, nr. 1–4. Redigeret af Carsten Elbro, Pernille Frost, Erik Hansen, Ole Tøgeby. 1998. + 32 s. + 32 s. + 32 s. + 32 s.

Numrene indeholder – foruden spørgebrevkassen ”Sprogligheder” – artikler af bl.a. *Knud Troels Thomsen*: Ordet i for tredje gang, *Erik Hansen*: Skulle vi ikke være Des? *Sten Hedegård Nielsen*: Adstantiver: en ny ordklasse i dansk? (nr. 1), *Erik Hansen*: Stor reform – små bogstaver, *Jørgen Rischel*: Feltarbejde blandt ånder (nr. 2), *Lisbeth Falster Jakobsen*: Funktionalisme – et sprogvitenskabeligt paradigme (Nr. 3), *Erik Hansen*: Glæden ved grammatik, *Henrik Galberg Jacobsen*: Den næste retskrivningsreform, *Det Flyvende Kommakorps*: *Nikolaj Elf*, *Laurids Fahl*, *Celine Haastrup*, *Kirsten Nordentoft*, *Anne Riber Petersen*: Nyt komma – en situationsrapport fra Det Flyvende Kommakorps (nr. 4)

NyS 23 og 24. Nydanske Studier & almen kommunikationsteori. Redigeret af Anne Holmen mfl. Dansk lærerforeningen, København 1997 (nr. 23) og 1998 (nr. 24). 122 s. og 130 s.

Af bind 23's indhold kan nævnes *Eva Skafte Jensen*: Modalitet og dansk, *Trude Hoel*: Valgfrihed i skriftnormalene – en fordel eller en ulempe?, *Nina Møller Andersen*: Finners svenske misforståelser i dansk, *Lisbeth Falster Jakobsen*: Sætningen som instruktion til opbygningen af en mental model (bd. 23). Bind 24 er et temanummer koncentreret om sprog og køn. Set under en sprognævnssynsvinkel må af indholdet særlig nævnes *Ingelise Pedersen*: Sprog og køn.

Rask. Internationalt tidsskrift for sprog og kommunikation. Vol. 7, december 1997. Odense University Press, Odense 1997. 130 s.

Af bindets afhandlinger er der især grund til at fremhæve: *Sigfrido Di Giorgi*: Jespersen's v. Huddleston's Syntactic Analysis.

Scheuer, Jann: Den Umulige Samtale – sprog, køn og magt i jobsamtaler. Akademisk Forlag, København 1998. 295 s.

Denne ph.d.-afhandling beskriver resultaterne af et forskningsprojekt hvori virksomheders og ansøgers sproglige handlen og sproglige adfærd i jobsamtaler er undersøgt. Det har været hensigten at nå til klarhed over hvordan brugen af sprog påvirker rekrutteringen af arbejdskraft. Et vigtigt undersøgelsesområde har været sammenhængen mellem sprog og køn. Det er forfatterens grundlæggende opfattelse at vores sproghandlinger til en vis grad er ritualiserede. Derfor har en analyse af de såkaldte diskursive praksisser været et væsentligt grundlag for fortolkningen af jobsamtalerne. Disse analyser udgør arbejdets empiriske del.

Smistrup, Gert: At skrive godt. Gyldendal, København 1998. 190 s.

Forfatteren præsenterer i forordet bogen som en materiale-samling, hverken en lærebog eller en debatbog for journalister, men en demonstration af hvordan sproget i praksis bruges af journalisterne. Bogen falder i afsnit med nogle meget journalistiske overskrifter – og forklarende undertitler, fx *Øjenvidnerne – om at kunne beskrive, så det kan ses og opleves* og *Klikesprog – om at enes om, hvad ordene betyder.*

SPRINT. Sproginstitutionernes tidsskrift. 1997, nr. 2 og 1998 nr. 1–2. Udgivet af Handelshøjskolen i København. 62 s. + 62 s. + 62 s. Distr.: *SPRINT*, Handelshøjskolen i København, Dalgas Have 15, Dk-2000 Frederiksberg.

Af bindet fra 1997 er der især grund til at nævne *Michael Herslund og Niels Davidsen-Nielsen: Engelsk indflydelse på dansk – er der brug for sprogrøgt?* *Hanne Korzen: Noget om at 'se' på dansk og fransk (1997/2), Carl Bache og Niels Davidsen-Nielsen: Ny engelsk grammatik.* I denne omtale redegør forfatterne til *Mastering English: An Advanced Grammar for Non-Native and Native Speakers.* Forlaget Mouton, Berlin og New York. 495 s., for deres andel i det store af Statens Humanistiske

Ny sprogkulturlitteratur

Forskningsråd igangsatte grammatikprojekt hvis formål var at der skulle skrives en række referensgrammatikker over moderne fremmedsprog. *Roy Langer*: Jann Scheuer: Den umulige samtale (omtalt ovf.) (1998/1). Andet nummer af 1998-årgangen indledes med en reaktion på Niels Davidsen-Nielsens og Michael Herslunds kronik, bragt i 1997/2 (se ovf.): *Karsten Pedersen*: Le Malaise Anglais, der viser at engelsksygen også er udbredt uden for dansk. Desuden er der under en sprog-nævns synsvinkel grund til at nævne Hanne Korzen: Se storken på cykel. Noget om frie prædikativer o.l. på dansk og fransk og *Søren Kaas Andersen*: Noget om danske fremmedordbøger, hvori de nyeste udgaver af Gyldendals, Munksgaards og Politikens fremmedordbøger omtales.

Sprog og Samfund. Nyt fra Modersmål-Selskabet. 16. årgang, 1998, nr. 1-4. 16 s. + ?? s. + 8 s. + 16 s. Redigeret af Michael Blædel.

Af særlig interesse i den foreliggende årgang er *Allan Karker*: Fremmed ugræs, som er et redigeret uddrag fra Dansk i tusind år (omtalt i Sprog i Norden 1994, s. 154-155), *Einar Lundeby*: Fremmedord i Norge, *Georg Søndergaard*: Eva Heltberg og Christian Kock: Skrivehåndbogen (omtalt i Sprog i Norden 1998, s. 187), *M. B.*: Pygmalions model, der er en omtale af Professor Higgins' sproglige diagnoser (omtalt i Sprog i Norden 1998, s. 190-191) (nr. 1), *Kirsten Rask*: Kommaet og den danske folkesjæl, *John Brogård*: Det ny komma – indført ulovligt og uden saglig argumentation?, *Ebbe Grunwald* og *Peder Skyum-Nielsen*: Billeder i sproget. Det sanselige sprog bliver centralt i den nye journalistuddannelse på Odense Universitet (nr. 4).

Tidsskrift for Sprogpsykologi. 4. årgang, nr. 1, 1998. 72 s. Redaktion: Marie Louise Qvist. Ekspedition: M.L. Qvist, Helleruplund Allé 6, DK-2900 Hellerup.

Bindet er et temanummer med titlen: Sprog og psykologi. Det indeholder artikler af *Carlo Grevy*: Virkelighed, metaforer og tolkning, *Jeanne Berman*: Læsning og lyrikfortolkning, *Marie*

Louise Qvist: Citater, Lars Henriksen: Ordets bedrag. Om sprog, kategori og kognitiv evolution og Marie Louise Qvist: Universalforståelse. Tekstfortolkning i hermeneutisk belysning.

Timmermann, Ulf: Der nordfrisische Rufnamenschatz in seiner Zusammensetzung vom späten Mittelalter bis ins 17. Jahrhundert. Teil I: Die germanischen Namen dänisch-nordischer Herkunft. C.A.Reitzels Forlag, København 1997. 455 s.

Denne doktordisputats er første del af et todelt værk hvis samlede mål er at inddele navnestoffet i tre grupper: germanske navne af frisisk-nedertysk oprindelse og af dansk-nordisk oprindelse og ikke-germanske navne af bibelsk-kristen oprindelse. Hovedformålet med første del af undersøgelsen er på navnegeografisk og lydhistorisk grundlag at udskille og sammenstille de dansk-nordiske navne som har særlig betydning pga. de bebyggelsehistoriske forhold i Nordfrisland. Første afsnit af første del behandler undersøgelsesområdet, kilderne og undersøgelsestidsrummet. Andet afsnit, der betragtes som det væsentligste, behandler navnestoffet, først og fremmest under synsvinklen: den rette rubricering. Tredje afsnit sammenstiller resultater af navnegeografisk, navnekronologisk og bebyggelsehistorisk art.

Traustedt, P.H.: Sproghjørnet. Aschehougs store bog om sjove ord og udtryk. Aschehougs Forlag, København 1998. 338 s.

Denne artikelsamling, der er mere seriøs end undertitlen antyder, er en alfabetisk ordnet samlet udgave af P.H. Traustedts svar til dagbladet Politikens læsere i den daglige rubrik Sproghjørnet, som pht har redigeret siden 1986. Bogen er forsynet med et omfattende ordregister og en litteraturliste, for som forfatteren beskedent udtrykker det i forordet: "denne bog er ved forfatteren, ikke af".

Wegener, Helle: Studies in Valency III. En undersøgelse af danske verbalsubstantiver med henblik på automatisk natur-

Ny språklitteratur

sprogsbehandling. RASK Supplement Vol. 5. Odense University Press, Odense 1997. 157 s.

Undersøgelsen er en let revideret udgave af forfatterens ph.d.-afhandling fra 1992. Formålet har været til den datamatiske ordbog at give en så entydig beskrivelse af verbalsubstantiver at et automatisk dataprogram kan nå frem til en entydig definition af dem. Gruppen af undersøgte verbalsubstantiver afgrænses, disses flertydighed diskuteres. Den teori fremsættes at verbalsubstantivers flertydighed er knyttet til variationer i deres verbalitet, og der etableres en særlig kategori, VN, til at beskrive verbalsubstantiver i verbonominal anvendelse. Ligheder og forskelle mellem anvendelsen af sætninger og nominaliseringer undersøges mhp. at påpege den parallelitet i brugen som begrunder sammenkædningen af deres beskrivelser i ordbogen. Dernæst fremlægges det valensbaserede beskrivelsesapparat som gør denne sammenkædning mulig. Endelig gennemgås en række monovalente og bivalente VN.

Finland

Eivor Sommardahl

Folkmålsstudier 38. Meddelanden från Föreningen för nordisk filologi. Red. Ann-Marie Ivars och Peter Slotte. Helsingfors 1998. 163 s.

En stor del av innehållet i *Folkmålsstudier* 38 utgörs av rapporter och inlägg från olika seminarier och kurser kring bl.a. temat nordistik och språkvård. Bland dessa kan nämnas *Peter A. Sjögrens* och *Ulf Örnkloos* inlägg på språkvårdsdagen 1998 om språket i finlandssvensk skönlitteratur, *Pirkko Lilius* och *Carolina Sandströms* rapport från seminariet Nordistikens framtid och *Björn Melanders* rapport från en kurs i vetenskapligt skrivande. Dessutom ingår tre längre artiklar skrivna av *Hans Landqvist*, Finlandssvenska – omläsning av en klassiker, med underrubriken Om Hugo Bergroths språksyn utifrån sociolingvistiska perspektiv, *Birger Liljestrands* Språket i Jarl Hemmers prosa och *Leif Nyholm* Finlandssvensk slang och rikssvensk.

Valtavuo-Pfeifer, Ritva: Terrängnamn i Svenskfinland. Svenska litteratursällskapet i Finland. Helsingfors 1998. 263 s.

Terrängnamn i Svenskfinland ger en sammanfattande beskrivning av namn på olika terrängformationer såsom höjder, dalar, skogar, våtmarker, insjöar och åar. Materialet i boken bygger på ca 50 000 namn som har samlats in på Åland, i Åboland, Nyland och Österbotten. Boken ger också en lättfattlig översikt över namngupper och ett urval av enskilda namn som förekommer i de svenskspråkiga delarna av Finland. Namnen och namngivningsgrunderna belyses med bilder och kartutdrag. Dessutom ingår ett namn- och namnledsregister som underlättar sökning i boken.

Harling-Kranck, Gunilla: Från Pyttis till Nedervetil. Tjugonio dialektprov från Nyland, Åboland, Åland och Österbotten.

Ny språklitteratur

Skrifter utgivna av Svenska litteratursällskapet i Finland Nr 610. Helsingfors 1998. 196 s.

Boken från Pyttis till Nedervetil är en presentation av de svenska dialekterna i Finland. I boken finns både dialektutskrift, som är återgivna med landsmålsalfabetet, och översättningar till allmänsvenska. Dessutom kan läsaren lyssna på bandinspelningarna på kassett eller cd-skiva. Utöver textproven ingår också dialektöversikter och en artikel om svenskans utveckling i Finland.

Stora finsk-svenska ordboken på cd-rom. WSOY och Forskningscentralen för de inhemska språken. 1998. Windows/Macintosh.

Cd-romversionen av Stora finsk-svenska ordboken baserar sig på den tryckta Stora finsk-svenska ordboken som kom ut 1997. Den elektroniska ordboken innefattar sammanlagt ca 2 400 000 indexerade och ca 1 000 000 olika sökord. Materialet från den tryckta versionen har utvidgats och uppdaterats med ca 1 000 ordartiklar. I ordboken ingår bl.a. rikligt med terminologi från olika specialområden. Den som t.ex. letar efter juridiska eller medicinska termer kan med stor sannolikhet finna dem i boken. Ordboken kan dessutom stoltsera med att alla facktermer som ingår är granskade av experter. Dessutom ingår beskrivningar av skillnaderna mellan finlandssvenskt och sverigesvenskt ordförråd samt riklig grammatisk information.

Jämfört med den tryckta versionen är sökmöjligheterna förstås mycket fler i den elektroniska. Sökningar kan riktas på ordbokens hela text vilket bl.a. innebär att boken också kan användas för sökning från svenska till finska, vilket ofta visat sig nyttigt. Ordboken försnabbar också användarens arbete genom att den möjliggör kopiering av ord och uttryck till användarens egen text. Ordboken ger också användaren möjlighet att skapa och upprätthålla egna ordlistor och mycket mer som en vanlig tryckt ordbok inte kan erbjuda.

Ordboken kan användas både i Windows- och i Macintosh-miljö.

Sundman, Marketta: Barnet, skolan och tvåspråkigheten. Yliopistopaino 1998.

Boken tar upp frågor kring tvåspråkighet och allt vad det innebär för familjen, barnen och skolan. Eftersom tvåspråkiga äktenskap är mycket vanliga i Finland berör frågan många finländska par. Senast när barnen fyller sju år måste de tvåspråkiga familjen ta ställning till vilket av de två språken barnet ska ha som skolspråk. Också skolans sätt att handskas med den nya tvåspråkiga situationen blir belyst. Dessutom diskuterar författaren vad tvåspråkighet innebär för den enskilde individen.

I sin bok redogör författaren både för slutsatser som andra finländska tvåspråkighetsforskare kommit fram till och för sin egen forskning. I sin egen forskning betonar författaren bl.a. att tvåspråkighet främst måste ses som en styrka. Att den finska komponenten i den dubbla språkkompetensen också måste beaktas och stärkas är ett annat centralt budskap i boken.

Island

Kári Kaaber

Handbók um málfar í fjölmiðlum. 1998. Ari Páll Kristinsson. Reykjavík. Málvísindastofnun Háskóla Íslands.

Handbók um málfar í talmiðlum er spesielt skrevet for ansatte på etermediene men kan også være til nytte for dem som jobber hos andre medier og alle som er interesert i gott språkbruk. Boken er i to deler. Den første delen handler om språkbruk generelt i etermediene, 14 kapitler. Den siste delen er rettleidinger om gott språkbruk i en lett tilgjengelig liste med omtrent 2 500 oppslagsord i alfabetisk orden.

Setningafræðilegar breytingar á 19. öld. Þróun þriggja málbreytinga. 1998. Þorbjörg Hróarsdóttir. Reykjavík. Málvísindastofnun Háskóla Íslands.

Setningafræðilegar breytingar á 19. öld er en MA-avhandling ved Islands Universitet. Den handler om syntaktiske forandringer i islandsk i slutten av syttenhundretallet og begynnelsen av attenhundretallet. Den handler for det meste om tre slags forandringer som skjedde på dette tidsrommet. Forfatteren legger størst vekt på å beskrive hvor utbredt forandringene var som man kan se spesielt av gamle alminnelige brev.

Norge

Svein Nestor

Akselberg, Gunnstein og Jarle Bondevik (red.): Ord etter ord. Heidersskrift til Oddvar Nes 27. desember 1998. Norsk Bokreidingslag. Bergen 1998. 280 sider.

Boken inneholder artikler av en rekke sentrale språkforskere. De fleste artiklene er om navnegransking, med emner som stedsnavn, personnavn, skipsnavn og varemerkenavn. Språkhistorie er representert med artikler både fra eldre og nyere tid. Videre er det blant annet artikler fra dialektologien og om fonologiske og morfologiske emner.

Alver, Vigdis og Vigdis Lahaug: Alfabetisering – mer enn å lære bokstavene. Metodisk veiledning for undervisning av voksne minoritetsspråklige. Novus forlag. Oslo 1999. 228 sider.

Boken tar for seg noen av de problemene som læreren vil møte i undervisningen, og gir konkrete forslag om hvordan den kan legges opp for å bli relevant og forståelig for deltakerne. Det er lagt spesiell vekt på temaundervisning, muntlig undervisning og lese- og skriveopplæring.

Askedal, John Ole (red): Norsk Lingvistisk Tidsskrift. Årgang 16. 1998. Hefte 1. Novus forlag. Oslo 1998. 153 sider.

Det viktigste bidraget i dette heftet er Brit Mæhlums *Svartedauden – en skjellsettende språkhistorisk begivenhet?* Det er en faghistorisk artikkel som tar sikte på å kaste lys over visse mekanismer som har vært særlig virksomme i norsk språkhistorieskrivning. Utgangspunktet er den posisjonen Svartedauden har fått som forklaring på endringer i den gammelnorske språkstrukturen. Mæhlum forsøker å imøtegå denne forklaringen. Den siste delen av artikkelen forsøker å skissere det kulturhistoriske klimaet som har dannet rammene for tradisjonell norsk språkvitenskap generelt og norsk språkhistorieskrivning spesielt.

Braunmüller, Kurt: De nordiske språk. 2. bearbejdede utgave. Oversatt fra tysk av John Ole Askedal. Novus forlag. Oslo 1998. 248 sider.

Boken gir en systematisk oversikt over de seks nåværende nordiske språk av germansk opprinnelse. Forfatteren bygger på deskriptive strukturalistiske metoder og presenterer en synkron oversikt over de nordiske standardspråkene og deres varieteter.

Formålet med boken er å være lære- og håndbok for nordiskstudenter, andre språkstudenter og språkinteresserte ellers.

Fjeld, Ruth Vatvedt. Rimelig ut fra sakens art. Om tolkning av ubestemte adjektiv i regelgivende språk. Universitetet i Oslo. Det historisk-filosofiske fakultet. Oslo 1998. 414 sider.

Verket, som er en doktoravhandling, undersøker ubestemte adjektiv i tre moderne norske lover og på hvilken måte de er i stand til å presisere det overleddet de modifierer. De adjektivene som har lavest evne til å utføre denne presiseringsoppgaven, er nærmere analysert ut fra den konteksten de forekommer i. Hensikten er å vise hvordan konteksten gir den nødvendige informasjonen for at adjektivene skal kunne tolkes konsistent. Når denne kontekstinformasjonen mangler, foreligger det en ubestemthet eller vaghet som på en eller annen måte må avklares. Denne avklaringen kan skje etter forskjellige strategier avhengig av hvem som skal utføre den. Analysen viser hvordan presiseringsstrategiene er forskjellige for allmennlesere og juridisk kyndige personer når regelgivende språk skal tolkes.

Fjeld, Ruth Vatvedt og Boye Wangensteen (red.): Normer og regler. Festskrift til Dag Gundersen 15. januar 1998. Nordisk forening for leksikografi. Oslo 1998. 367 sider.

I festskriftet er det nærmere 30 artikler, de fleste selvsagt om Gundersens spesialfelter normeringsarbeid og ordboksarbeid. Hovedvekten ligger naturlig nok på norske forhold, men det er også artikler av danske, finske, islandske, russiske og svenske forskere. Av artiklene kan nevnes: *Når normen blir for trang.*

Talemålsinnslag i norsk avisspråk av Boye Wangenstein, *Språknorm og normering i store og små språk* (med russisk og norsk som eksempler) av Valerij Berkov og *Gjennomslag av normeringsarbeiet i Norsk språkråd* av Kjell Venås.

Godt språk i lærebøker. Rettleiing i lærebokarbeid. Norsk språkråd. Oslo 1999. 236 sider.

I Norge må språket i lærebøker som brukes i mange skoleslag under universitetsnivå, godkjennes av Norsk språkråd. I boka *Godt språk i lærebøker*, som først og fremst er beregnet på dem som gransker språket i lærebøker, har Norsk språkråd prøvd å oppsummere det viktigste av den språklige praksisen som rådet har opparbeidet seg i sitt mangeårige arbeid med slik godkjenning

Faarlund, Jan Terje, Brit Mæhlum og Torbjørn Nordgård (red.): MONS 7. Utvalde artiklar frå det 7. Møtet Om Norsk Språk i Trondheim 1997. Novus forlag. Oslo 1998. 293 sider.

Boka inneholder 18 utvalgte innlegg fra det sjuende Møtet om Norsk Språk (MONS 7). Innleggene varierer fra å være hovedsakelig empirisk baserte til å behandle mer teoretiske emner, og de dekker de fleste områder innenfor nordisk språkvitenskap. Det er artikler om moderne norsk og norrønt, om språklig endring og variasjon, om fonetikk, fonologi, morfologi, syntaks og semantikk, om sosiolingvistikk og dialektologi, om datalingvistikk, språkteknologi og afasiforskning, kort sagt om det meste som rører seg blant nordister og lingvister i Norge for tida.

Jansson, Benthe Kolberg: Fri til å velje? Ei undersøking av hosen valfridommen og skriftnormalane blir tematisert i den obligatoriske delen av norskfaget i allmennlærerutdanniga. Universitetet i Oslo. Institutt for lærerutdanning og skoleutvikling. Oslo 1999. 190 + X sider.

Undersøkelsen omfatter fagplaner, undervisningsplaner og pensumlitteratur for den obligatoriske delen av norskfaget i allmennlærerutdannelsen (Norsk 1). Den bygger også på en

Ny språk litteratur

spørreundersøkelse blant alle som underviser i norsk i allmennlærerutdanningen. Studien settes også inn i en teoretisk sammenheng og omfatter metodiske og metodologiske problemstillinger.

Kleiva, Turid, Ingeborg Donali, Trygve Nettet og Helen Øygarden: Austlandsmål i endring. Dialektar, nynorsk og språkhaldningar på indre Austlandet. Utgjeve i samarbeid med Austmannalaget. Det Norske Samlaget. Oslo 1999. 283 sider.

Boken gjør opp status for dialektene på Østlandet etter dialektreisningen på 1970-tallet og tar sikte på å spre noe av den kunnskapen som fins om talemålsendringer. Lars Vikør oppsummerer forskingsarbeid fra de siste årene, og for første gang får en her en samlet fremstilling og tolkning av dialektendringene på Østlandet.

Klouman, Sverre: Moro med ord. Litt om ordenes vandringar, historie, slektskap og hemmeligheter. Aschehoug forlag. Oslo 1999. 370 sider.

Boka er populært anlagt og legger først og fremst vekt på etymologi. Stoffet er ordnet alfabetisk og består av forholdsvis korte enkeltstående artikler.

Kristiansen, Jan Erik og Jørgen Ouren. Fornavn i Norge. Navnemoter og motenavn. ad Notam Gyldendal. Oslo 1998. 159 sider.

Boken er den første i Norge som behandler fornavn hovedsakelig i et statistisk perspektiv. Den gir på den måten både kunnskap om den historiske utviklingen av navnemotene og en oversikt over dagens motenavn.

De tallrike tabellene gir mye interessant kunnskap. Et eksempel fra tabellen "Noen sjeldne navn, det vil si færre enn 100 navnebærere totalt": Det er 8 personer som bærer navnet *Absalon*, og navnet ble sist tatt i bruk i 1956. Blant vedleggstabellene nevner vi "Ti på topp 1880–1997: Jentenavn" og "Ti på topp 1880–1997: Guttenavn".

Krömmelbein, Thomas (utgiver). Óláfr Thórdarson Hvitaskáld. Dritte grammatische Abhandlung. Der isländische Text nach den Handschriften AM 748 I kvaro und Codex Wormianus, herausgegeben von Björn Magnus Ólsen; übersetzt, kommentiert und herausgegeben von Thomas Krömmelbein. Novus forlag. Oslo 1998. 256 sider.

Den foreliggende tospråklige utgaven av Den tredje grammatiske avhandling av Olaf Thordarson hvitaskald er den første fullstendige oversettelsen til et moderne språk. Teksten følger utgaven fra 1884. Både oversettelsen av og kommentaren til avhandlingen er å betrakte som en orienteringshjelp for et mer intensivt studium av denne betydelige, og ikke alltid lett tilgjengelige, teksten fra middelalderens språk- og diktanalyse.

Mæhlum, Brit: Mellom Skylla og Kharybdis. Forklaringsbegrepet i historisk språkvitenskap. Novus forlag. Oslo 1999. 229 sider.

Boka inneholder en faghistorisk og vitenskapsteoretisk drøfting av forklaringsbegrepet slik det blir brukt i historisk språkvitenskap. Del I og III er konsentrert om en rekke mer allmenne aspekter knyttet til den diakrone lingvistikken håndtering av selve forklaringsproblematikken, mens del II er en kritisk gjennomgåing av enkelte forklaringsprinsipper som har vært særlig sentrale i norsk språkhistorieskrivning.

Ordtilfanget i nynorsk – synsmåtar og røynsler. Norsk språkråds skrifter. Nr. 5. Norsk språkråd. Oslo 1998. 114 sider.

Skriftet er et tilskudd fra Norsk språkråd til debatten om ordtilfanget i nynorsk. Artiklene er dels skrevet av språkforskere som ser spørsmålet ut fra sitt faglige synspunkt, dels er de skrevet av folk som har profesjonell erfaring med nynorsk ordtilfang fra arbeidet sitt. Det er også tatt med synspunkter fra den organiserte nynorskbevegelsen.

Rosbach, Johan Hammond: Dostojevskij og teddybjørnen. Etymologi for alle. Pax forlag 1998. 128 sider.

Ny språklitteratur

Boken består av korte artikler som skal være leselige for folk flest. Forfatteren legger vekt på å få leserne med på språklige resonnementer, og overskriften på artiklene er ofte en slags språklig gåte som leseren blir invitert til å løse. Forfatteren har hatt suksess med tidligere bøker av samme slag.

Sandøy, Helge: Lånte fjører eller bunad? Om norsk skrivemåte av importord. Utgreiing for Kulturdepartementet og Norsk Språkråd. August 1997. Oslo 1997. 167 sider.

Årsmøtet i Norsk språkråd vedtok i 1996 et forslag til ny skrivemåte for omtrent 60 ord som norsk har lånt fra engelsk. Vedtaket ble oversendt til Kulturdepartementet, som foreløpig ikke ville godkjenne alle de nye skrivemåtene. I en del av ordene kunne det stilles spørsmål om forholdet mellom skrift og uttale, og derfor uttalte departementet at det "ikke kunne se at det foreligger noen prinsipiell avklaring", og departementet la særlig vekt på at de aktuelle skrivemåtene ikke synes å være eksplisitt vurdert i forhold til retningslinjene fra rådsrådet i 1987.

Departementet ønsket å få en faglig utredning om norsk skrivemåte av innlånte ord som kan danne basis for en bred drøfting av mulige omforente retningslinjer for normering av fremmedord i norsk. Sandøys utredning er et svar på ønsket fra Kulturdepartementet.

Torp, Arne: Nordiske språk i nordisk og germansk perspektiv. Novus forlag, Oslo 1998. 123 sider.

Boken er primært skrevet som lærebok for mellomfag i nordiske språk, men henvender seg også til andre som er interessert i de nordiske språkene allment og hva som skiller disse språkene fra nabospråkene. Fremstillingen er i høy grad historisk orientert, og det er lagt stor vekt på å finne en språklig begrunnet inndeling av de nordiske språkene fra vikingtiden og til i dag.

Hovedvekten ligger på skildringen av de moderne nordiske standardspråkene, først og fremst de skandinaviske, men også de øynordiske (færøysk og islandsk) blir omtalt.

Det fins også et eget kapittel om folkemålene (dialektene).

Uri, Helene: Den store faktaboka om språk. N.W. Damm & Søn AS. Oslo 1999. 139 sider.

Forlaget presenterer denne faktaboka for ungdom slik: "Hvis du er typen som elsker norsktimene, passer denne boka for deg. Hvis du er typen som aldri har skjønt poenget med å analysere setninger og bøye verb, er iallfall dette boka for deg. For her finner du fakta og merkverdigheter du garantert ikke kjente til fra før, og som du aldri vil lære på skolen. Boka er kunnskapsrikt skrevet og – tro det eller ei – morsom. Den passer best for alle som snakker, leser eller skriver og er mellom 9 og 119 år."

Forfatteren har doktorgraden i lingvistik og hovedfag i norsk.

Vinje Finn-Erik: Bedre norsk. Språkråd fra A til Å. Fagbokforlaget. Oslo 1998. 172 sider.

Bedre norsk gir en håndrekning til de språkbrukere som vil unngå at normstridige eller stilistisk avvikende uttrykk leder lesernes oppmerksomhet bort fra det innholdet som skal formidles. I alfabetisk rekkefølge tar boken for seg en hel del tilbakevendende språkriktighetsproblemer og ofte forekommende feil og redegjør summarisk for dem. Hovedsaken er skriftspråket.

Sverige

Birgitta Lindgren och Hannele Ennab

Bijvoet, Ellen: Sverigefinnar tycker och talar. Om språkattityder och stilistisk känslighet hos två generationer sverigefinnar. Skrifter utgivna av Institutionen för nordiska språk vid Uppsala universitet 44. 1998. 279 s. Ak.avh.

Författaren har undersökt Sveriges största enskilda majoritet – sverigefinnarna. Hon har studerat deras attityder till olika varieteter av svenska och finska (standardsvenska, standardfinska, dialektala former av varje språk samt sverigefinska och finlandssvenska) och vidare deras stilistiska känslighet inom svenska och finska jämfört med svenskars och finnar. Båda delundersökningarna uppvisar generationsskillnader: så till exempel verkar de yngre sverigefinnarnas attityder till de olika språkvarieteterna stämma bättre överens med attityderna hos svenska ungdomars än hos finska. När det gäller stilistisk känslighet uppvisar de äldre sverigefinska männen sämst resultat.

Författaren summerar med en bedömning av sverigefinnarnas integration i majoritetsgruppens språkgemenskap, alltså den svenska, mätt utifrån dessa attityder och denna kommunikativa kompetens som stilistisk känslighet ger prov på. Hon konstaterar att de sverigefinska männen är sämre integrerade än kvinnorna, vidare att de sverigefinska ungdomarna är välintegrerade genom i hög grad likartade värderingar och genom att de har en i det närmaste infödd kompetens i fråga om den stilistiska variationen i svenska. Deras stilkänslighet i finska liknar den hos finska jämnåriga. De förnekar inte sin finska bakgrund och har en positiv attityd till finska. ”Detta bådär gott för framtiden”, säger författaren avslutningsvis.

De nordiske sprog i Europa. Nordmål-Forum. 3.–4. september 1997 i Det Danske Hus i Paris. TemaNord 1998:525. Nordisk ministerråd 1998. 167 s.

Detta är en rapport från en konferens anordnad av Nordiska ministerrådet. Det ena temat var den nordiska identiteten i ett europeiskt sammanhang, det andra de nordiska språken och den nordiska språkförståelsen i ett europeiskt perspektiv. Bland artiklarna kan nämnas *Jean-François Battail*: Nordisk särart och internationellt utbyte – något om kulturmötens villkor, *Lars-Henrik Schmidt*: Nordisk identitet – hva er det og skal det bevares?, *Jaakko Lehtonen*: Mera än ord. Nordiska språk och kulturer i de europeiska dialogen.

Gårding, Eva och Olle Kjellin: *Vårt tal*. Hallgren & Fallgren 1998.

Boken handlar om hur människans tal bildas och uppfattas. Här beskrivs också hur talet kan analyseras språkligt, artikulatoriskt, akustiskt och socialt. Boken riktar sig till lärare och forskare som behöver baskunskaper i talets struktur och en introduktion i aktuell talforskning, såsom modersmåls lärare och invandrarlärare men även t.ex. medicinare, taltekniker, ljudtekniker.

Hannesdóttir, Anna Helga: *Lexikografisk spegel. Den enspråkiga lexikografins utveckling ur den tvåspråkiga*. Meijerbergs arkiv för svensk ordforskning 23. 1998. 541 s. Ak.avh.

Denna doktorsavhandling är en rapport från forskningsprojektet "Lexikografisk tradition i Sverige" vid Göteborgs universitet. Syftet är att med utgångspunkt i några av 1700- och 1800-talets stora tvåspråkiga ordböcker belysa hur den lexikala beskrivningen av det svenska språket växer fram och hur den vid 1800-talets mitt föreligger färdig att användas inom den enspråkiga lexikografen. Ett andra syfte är att noggrant och systematiskt beskriva några av den här periodens viktigaste lexikografiska arbeten.

Janulf, Pirjo: *Kommer finskan i Sverige att fortleva? En studie av språkkunskaper och språkanvändning hos andragenerationens sverigefinnar i Botkyrka och hos finlandssvenskar i Åbo*.

Ny språklitteratur

Acta Universitatis Stockholmiensis. Studia Fennica Stockholm-
iensa 7. Almqvist & Wiksell International. Stockholm 1998.
Ak.avh. 347 s.

Denna avhandling består av fyra delundersökningar som anknyter till språkkunskaper och språkanvändning hos sverigefinnar i andragenerationen. Materialet till dem har författaren samlat under 1980 och 1995. De sverigefinska informanterna har alla kunnat välja mellan två olika tvåspråkighetsprogram i skolan: undervisning i och på finska och svenska i finsk klass eller hemspråksundervisning i finska i svensk klass.

Delundersökning 1 består av 258 sverigefinska elever i svensk klass, 232 sverigefinska elever i finsk klass och 411 finlandssvenska elever samt en finsk och en svensk kontrollgrupp. Materialet är insamlat 1980 och eleverna gick i årskurserna 3-7. I denna undersökning var författaren intresserad av graden av litterär tvåspråkighet. Vilka var mest och vilka minst tvåspråkiga? Både eleverna och föräldrarna ombads även att berätta om sina språkkunskaper och språkliga vanor samt om sin uppfattning om boendemiljöns service på modersmålet.

Delundersökning 2 omfattar 41 av de sverigefinska informanter som ingick i den grupp på 80 sverigefinska elever läsåret 1979/80, vilkas finska uppsatser författaren har analyserat i delundersökning 4. Vid materialinsamlingen 1995 ville författaren få ett prov på aktuella färdigheter i skrivandet på finska samtidigt som de nu vuxna informanterna ombads att svara på frågor som berörde språkliga vanor, språkkunskaper och attityder. Dessutom fick de frågor om språkval med egna barn och om nyttan av finskkunskaper i arbete, studier och affärer.

Delundersökning 3 innehåller en jämförelse av sverigefinska hemspråksklasslevers och hemspråksundervisningselevers språkliga vanor i den privata sfären och i skolan 1995.

Delundersökning 4 omfattar 160 av de elever som ingår i delundersökning 1. Här uppvisar informanterna sin tvåspråkighet genom att producera en text på båda språken. Syftet var att ta reda på i vilken grad informantgrupperna lärt sig behärska finska i skrift och om deras finska avviker från den finska som de

enspråkiga lika gamla eleverna i Finland skriver. Ytterligare ett syfte var att utröna graden av transfer från svenskan i morfologi och syntax.

Författaren har bl.a. undersökt vilket eller vilka språk vuxna andragenerationens sverigefinnar använder och i vilka sammanhang, vilket språk de talar till sina barn och om de önskar att deras barn ska lära sig finska på dagis och i skolan. Allra viktigast för henne har det varit att undersöka hur den sverigefinska gruppen ser ut, vad den vill och hur den agerar. Därför har hon diskuterat med elever, föräldrar och lärare och intervjuat dem för att få ökad insikt i ett språks möjligheter att leva i ett samhälle. Hennes yttersta syfte har varit att försöka bedöma vilka finskans överlevnadsmöjligheter är i Sverige.

Författaren har kunnat konstatera att en avgörande faktor för fortlevandet är antalet finskspråkiga klasser och skolor i Sverige, d.v.s. det krävs tillgång till grundlig skolutbildning. I första hand avgörs finskans överlevnad i Sverige dock av andragenerationens sverigefinnar själva. Den avgörs av deras egna ställningstaganden och språkval. *HE*

Johansson, Monica: Lexicon Lincopense. En studie i lexikografisk tradition och svenskt språk vid 1600-talets mitt. Den enspråkiga lexikografins utveckling ur den tvåspråkiga. Meijerbergs arkiv för svensk ordforskning 21. 1997. 428 s. Ak.avh.

Denna doktorsavhandling är en rapport från forskningsprojektet "Lexikografisk tradition i Sverige" vid Göteborgs universitet. År 1640 utkom en i sitt slag enastående bok i Sverige, nämligen *Dictionarium Latino-Sveco-Germanicum*, gemenligen kallad *Lincopensen* efter sin tryckort Linköping. Den bestod av en latinordbok med översättningar till svenska och tyska samt ett svenskt och ett tyskt ordindex med ordekvivalenter på latin. Avhandlingens syfte är att utifrån språkliga grunder söka kartlägga olika författares ansvar för de olika delarna av ordboken, ordbokens påverkan på svenska språkets ordförråd samt vilken roll ordboken har kommit att spela för lexikontraditionen i Sverige.

Ny språklitteratur

Litteraturmöten – om litteraturen som vägen till språket. Svenskläraryrökningens årsskrift 1998. Red. Ingrid Nettervik. 135 s.

I boken finns bl.a. artiklar där kända författare som exempelvis Moa Martinsson och Vilhelm Moberg berättar om sin väg till språket genom litteraturen.

Löfvendahl, Eberhard: Post- och järnvägsstationers namn i Götaland 1860-1940. Namngivning i spänningsfältet mellan allmänna och enskilda intressen. Acta Academiae Regiae Gustavi Adolphi LXVII. 330 s. Ak.avh.

Författaren har undersökt svenska poststationers namn: vilka principer som tillämpades vid valet av namn, vem som hade det avgörande inflytandet i namnfrågorna, vem som hade intresse av och möjlighet att påverka namngivningen, och vilken betydelse poststationer fick för svenskt ortnamnsskick.

Med andra ord. Texter om litterär översättning. Red. Lars Kleberg. Natur & Kultur 1998. 343 s.

I en samling centrala artiklar behandlas den litterära översättningens förutsättningar och kulturella betydelser. Författarna representerar såväl äldre tider, bl.a. Johan Henrik Kellgren, Goethe och Nietzsche, som modern tid, bl.a. Lars Wollin, Erik Mesterton, Milan Kundera.

Melin, Lars: Vett och etikett i språket. Norstedts 1998. 250 s.

I denna populärvetenskapliga bok diskuterar författaren vem det är som bestämmer om språkets regler, vad som är rätt och fel, eller snarare vad som är språkets vett och etikett, vad som ger framgång i tal och skrift. Boken innehåller också ett kapitel om språkets och språkvårdens utveckling.

Moberg, Ulla: Språkbruk och interaktion i en svensk pingstförsamling. En kommunikationsetnografisk studie. Skrifter utgivna

av Institutionen för nordiska språk vid Uppsala universitet 45. 1998. 226 s. Ak.avh.

Syftet med avhandlingen är att undersöka om och i så fall på vilket sätt tillhörigheten till en pingstförsamling påverkar medlemmarnas språkbruk och interaktion, dels i möten med icke-kristna, dels i möten med varandra. "Pingstvänskan", "Kanaans tungomål,", "det pastoriserade språket" är några exempel för pingstvännernas egna beteckningar på de traditionellt fromma uttrycks sättet, för en frikyrklig jargong.

Målföret. Medlemsblad för Nya Tungomålsgillet.

Detta medlemsblad har under 1998 utkommit med fyra nummer. Förutom artiklar, insändare om de nutida språket finns även andra artiklar med textprov från äldre tider, väl värda omläsning, och på dialekt, allt för att visa den rikedom som finns i svenskan.

Nordenstam, Kerstin: Skvaller. Om samtalsstrategier hos kvinnor och män. Ord och stil 29. Språkvårdssamfundets skrifter. Hallgren & Fallgren. 1998. 172 s.

Denna studie är en del av författarens projekt "Samtalsstrategier hos kvinnor och män i vardagliga gruppsamtal" vid Göteborgs universitet. Författaren diskuterar vad skvaller är, om det är fult att skvallra, om kvinnor och män skvallrar på samma sätt. Hon finner bl.a. att kvinnor stärker sammanhållningen och vetandet genom att skvallra om och avslöja sina överordnade.

Norrby, Catrin: Vardagligt berättande. Form, funktion och förekomst. Acta Universitatis Gothoburgensis. Nordistica Gothoburgensis 21. 1998. 361 s. Ak.avh.

Författaren har analyserat det berättande som förekommer i 12 timmars inspelat vardagligt prat. Hon visar bl.a. att kvinnor har flera och längre berättelser. Deras berättande är också mer dramatiserande. Hon konstaterar vidare att de flesta berättelser har redovisande funktion och att män helt saknar terapeutiskt berättande.

Rogström, Lena: *Jacob Serenius lexikografiska insats*. Meijbergers arkiv för svensk ordforskning 22. 1998. 412 s. Ak. avh.

Denna doktorsavhandling är en rapport från forskningsprojektet "Lexikografisk tradition i Sverige" vid Göteborgs universitet. Här redogörs för engelsk-svenska och svensk-engelska ordböcker från 1700-talet av Jacob Serenius, biskop och politiker samt lexikograf. Syftet är dels att undersöka den lexikografiska utformningen, som ett bidrag till svensk lexikografihistorisk forskning, dels att skärskåda det svenska ordförrådet främst som det gestaltas i Serenius svensk-engelska ordbok. Den engelsk-svenska ordboken har undersökts i egenskap av källa till förstabelägg i Svenska Akademiens ordbok.

Språk och stil. Tidskrift för svensk språkforskning. Ny följd 8/1998. 232 s.

Bland artiklarna i denna årgång kan nämnas *Per Ledin*: Att sätta punkt. Hur elever på låg- och mellanstadiet använder meningen i sina uppsatser, *Eva Sundgren*: "Värsta!" Om användningen av ordet *värsta* i nutida ungdomsspråk, *Kristina Kram*: "... blott rent undantagsvis om kvinnor". Om representation av kvinnan i moderna ordböcker.

Strömquist, Siv: Uppsatshandboken. Råd och regler för utformningen av examensarbeten och vetenskapliga uppsatser. Hallgren & Fallgren. 1998

Här ges råd åt alla studerande vid universitet och högskolor som skall skriva PM, rapporter, uppsatser och examensarbeten som en del i sin utbildning. Här diskuteras övergripande frågor som "Vem skriver jag för och varför?" samtidigt som boken ger handfasta regler för exempelvis källhänvisningar, hur man ställer upp litteraturlistan och hur man använder citat. Även typografi och layout behandlas utförligt.

Svenskan i EU. Hur vi kan främja kvaliteten på de svenska texterna. Betänkande av Utredningen om svenskan i EU. Statens offentliga utredningar SOU 1998:114. 187 s.

Att den språkliga kvaliteten i EU-texter är hög är viktigt inte bara för att effektivisera beredningsarbetet utan också för rätts-säkerheten och demokratin. Det finns i dag en risk för att dåliga EU-texter också skall motverka det mångåriga arbete som lagts ned i Sverige på att få fram ett enkelt och begripligt myndighetsspråk. Ensamutredaren Kenneth Larsson med lång erfarenhet från sådant arbete lägger i denna utredning fram förslag för att förbättra och främja EU-språket. Han föreslår bl.a. att en samordningsfunktion för de språkliga frågorna i lagstiftningsarbetet inrättas i regeringskansliet. Vidare påpekar han att tillgången till korrekt terminologi är central, och han föreslår att regeringen borde utreda skapandet och tillhandahållandet av flerspråkiga termdatabaser. Han påpekar vidare att Sverige bör samarbeta med de övriga nordiska länderna i arbetet med att förbättra originaltexterna.

Svenskläraren. Medlemsblad för Svenskläraryöreningen.

Detta medlemsblad har under 1998 utkommit med fem nummer. De flesta artiklar handlar om litteraturdelen av skolämnet. Bland artiklar som handlar om språket kan nämnas en serie om läs- och skrivutveckling (nr 1, 2 och 3), *Lars Melin: Svensk språkhistoria efter 1945* (nr 4), *Sten Ewerth: Är verkligen svenska språket hotat?*, *Pamela Granskog: Bland mumintroll och smältande isflak. Tvåspråkighet vardagsmat för finlandssvenskar* (nr 4)

TNC-Aktuellt. Information från Tekniska nomenklaturcentralen.

Detta blad har under året utkommit med tre nummer. Förutom information om TNC:s verksamhet och om terminologiskt arbete innehåller varje nummer ett urval termfrågor.

Ny språklitteratur

Tors bok. Svenska med didaktisk inriktning. Vänbok till Tor G. Hultman. Red. K. Adelman m.fl. Institutionen för ämnesmetodik och ämnesteori. Lärarhögskolan i Malmö. 1998. 297 s.

Boken är som framgår av titeln en hyllning till Tor G. Hultman, som under många år varit verksam som universitetslektor vid lärarhögskolan i Malmö. Hultman står bakom flera stora undersökningar om skolelevs språk. En av hans viktigaste insatser under de senaste åren har varit att få till stånd en forskarutbildning i svenska med didaktisk inriktning vid Lunds universitet, den första i sitt slag i Sverige. Boken innehåller 15 uppsatser med anknytning området, författarna är doktorander inom denna forskarutbildning.

Widmark, Gun: Stora vokaldansen. Om kvantitativa och kvalitativa förändringar i fornsvenskans vokalsystem. Acta Academiae Regiae Gustavi Adolphi LXV. 105 s.

Författaren undersöker en rad förändringar i det svenska vokalsystemet under medeltiden, vilka till stor del också ägt rum i andra nordiska språk. Bland annat försköts bakre vokaler uppåt, så att långt *a* blev *å*, korta höga vokaler sänktes, så att *i* blev *e*.

Wingstedt, Maria: Language Ideologies an Minority Language Policies in Swedish. Historical and contemporary perspectives. Centre for Research on Bilingualism. Stockholm University. 1998. 376 s. Ak.avh.

Författaren har undersökt språkpolitiken i Sverige vad beträffar minoritetsspråk och vilka attityder som majoritetsgruppen i Sverige – alltså de med svenska som modersmål, har i denna fråga. I undersökningen ingår också en enkät, där folk har fått reagera på påståenden som "Det är acceptabelt att svära om man är riktigt arg", "Det är för dyrt att ha mer än ett officiellt språk här i landet", "Alla barn i Sverige bör undervisas enbart på svenska" Avhandlingen är skriven på engelska och saknar sammanfattning på svenska.